

„Edinost“

Iznajla enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 31 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložne naročnine se uprava ne vira.

Na tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne znamke številke po 6 stotink (3 avč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravništvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nad-tr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Nadlaga tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Mednarodna pomembnost Slovencev.

Tednik »Parlamentar«, izhajajoči na Dunaju, je priobčil pod tem zaglavjem znamenit in z ozirom na vihrajoči domači slovenski prepir za Slovence toliko znamenitejši članek. Mi bi le želeli, da bi ga pazno prečitali vsi razsodni Slovenci, zlasti pa oni, ki stojé strankam na čelu in — nosijo odgovornost. Čitajo naj, uvažujejo in izvajajo konsekvence! Slovenci imamo svojo pomembnost tudi v mednarodnem pogledu. Naša dolžnost je, da jo spretno in nesebično izkoriščamo narodu na korist in za izboljšanje svojih pravic.

Članek v »Parlamentarju« slove:

Najnovejša politično-teoretična razprava o potrebi ohranjanja in nadaljnjega obstanka avstro-ogrske monarhije zahtevajo, da se razpravlja tudi o posamičnih deželah te srednje-evropske države. Zemljepisno položnje, kakor tudi etični moment podeljata o tem važno ulogo zlasti Čehoslovanom in Slovincem. S temi poslednjimi se hočemo baviti v nastopnem.

Dočim grozč Čehom le vsenemške aspiracije, pa imajo Slovenci posla z Nemci in Italijani, ker sta tako Nemčija kakor kraljestvo Italijansko pritegnila slovenske pokrajine v območje svoje agresivne politike. One vevlasti in države pa, ki imajo interes na ohranjenju Lothrinške monarhije, morajo iz posebno važnih razlogov obravnavati svojo pozornost tudi — Slovincem.

Ako si zemljepisno karto ogledamo malo od bližje, vidimo, da Slovenci bivajo na ozemlju zgornjega in srednjega dela Drave in Save ter Soče. Pokrajine njihove pripadajo deloma alpski, deloma formaciji Krasa. Po poslednji še posebno pripadajo Kranjska in Primorje skupaj.

Po Soči spada en del obsežja posredno k zalivu Tržaškemu, torej k Adrijskemu morju. Ta okolnost je znamenita v toliko, v kolikor dežele, naseljene od Nemcev Avstrije, nimajo nobene reke, ki bi se zlivala v Tržaški zaliv ali pa v zaliv sosednjega Kvarnera. K temu prihaja še, da so Slovenci naseljeni do zaliva Tržaškega notri do teritorija tega pristaniškega mesta; da, tudi v tem mestu samem ter da imajo pravico že stoletja sem, da Trst smatrajo kakor svoje lastno mesto.

Sploh leže slovenske pokrajine najbližje Adrijskemu morju in Kranjska n. pr. je

PODLISTEK

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič. —

Oče Rodrigo se je hitro podal proti onemu mestu, od koder je prihajal glas. Pes ga je takoj zasledil in mu pritekel nasproti evilé, kakor da hoče izraziti posebno žalost! In mesto da bi bila žival — kakor je bila navajena sicer — skočila nanj, se je, prišedši blizu, plazila po tleh in se zvijala kakor v strahu.

Hektor, je zaklical Rodrigo, kje je tvoj gospodar? Pes je zalajal in skočil v grmovje. Rodrigo je hitel za njim, utripajočim srcem, kolikor so mu dopuščale stare noge. Žival se je ustavila...

Oj vsemožni Bog!... Na tleh je ležalo v krvi truplo Friderika. Stari Rodrigo je takoj pogodil, kako je prišlo. Friderik je bil nepreviden, ko je basal puško. Ko je hotel ustreliti, se je ista razpočila in je dečku razgala glavo. Kakov grozen pogled je bilo to za nesrečnega očeta! Vse njegove nade so

kakor nanizana nad zalivom Tržaškim in Reškim, ali bolje rečeno: nad Kvarnerom. V okolici Reški in na Reki bivajo Slovenci pomešani s Hrvati, kakor vidimo tako tudi v Istri. Italijani sestavljajo neposredno ob Adriji le manjšino, ki se ohranja in neguje bolj na umeten, nego pa na naraven način. Po takem ves gornji del Adrije pripada Slovincem, oziroma njim in Hrvatom, kakor je tudi Dalmatinska obal na sploh naseljena od Hrvatov, oziroma Srbov.

Oro- in hidrografično (po gorovju in vodovju) nimajo Nemci nikake opore, da bi si politično podredili kraje, na katerih bivajo Slovenci že en in pol tisočletja. In kar se dostaje Italije, ima ista tako dolge črte Adrijskega morja na svoji vztočni obali, da ni iz potrebe, ampak iz tradicijske požrešnosti po deželah, ako hoče priklopiti sebi tudi vztočni del Adrije s slovenskimi obrežji vred, kakor so to storile nekdanje Benetke.

Ako primerjamo zemljepisno položnje Nemčije z onim Avstro-Ogrske in dalje s položnjem krajev, na katerih bivajo Slovani Avstro-Ogrske in drugi Jugoslovani, vidimo, da so vsi ti kraji bolj navezani na morje Adrijsko, nego pa Nemčija ali Italija. Ako bi torej Nemčija ali Italija hotela vzeti ali bi res vzela Trst, Reko in sploh vse vztočne dele Adrije, bi taka prisvojitvev provzročala nepretržne napetosti in vojne.

Ker so pa dandanes v civilizirani Evropi pred vsem narodni vzroki v pretvezo za anektiranje, je važno, da Evropa, v kolikor ni interesirana neposredno, izve, da ni Nemčija ni Italija ne moreti iz narodnih vzrokov zapleniti Adrije in slovenskih krajin ob njej. Ker, kakor dokazano, ob Adriji, do okolice Trsta in Reke, bivajo Slovenci oziroma Hrvatje. Iz tega pa navstaja za zdravo avstro-ogrsko politiko dolžnost, da skuša ohraniti Slovence ob Adriji in v prvi vrsti Slovence. Da, celó Madjari, ki se gotovo ne brigajo za Slovence, in ki k večjemu hočejo raznaroditi njim prepuščeni del Slovencev — tudi Madjari, povdarjamo, imajo ves vzrok, gledati na to, da ne bo napačna politika v lastni skupni državi Lothrinški Slovencev slabila dalje, kakor se je dosedaj v resnici dogajalo jedno generacijo sem. Ako bi namreč Nemčija prodrla do Adrije, kdo bo jamčil Madjarom, da jim trajno ne pride v nevarnost po njih zasedeni in rabljeni zaliv Reški in sploh Kvarnerski?!

To vprašanje daje misliti tudi tisti madjarski politiki, ki danes tudi na Reki povspejuje italijanski element na škodo hrvatskega

ležale strte tu pred njim. Njegov edinec, njegovo vse, je ležal tu v svoji lastni krvi. Potrtemu očetu kakor da so otrpnili vsi udje. Nasloniti se je moral ob drevo, da se ne zgrudi na tla. Kakor v nezvesti je stal nekoliko časa. Čim se je zavel zopet, se je strastno vrgel na truplo mrtvega sina, ga obupno klicel z najsladkejšimi imeni, je truplo božal in stresal — ali vse je bilo zastoj. Ni mu torej preostajalo drugega nego, da je truplo naložil na svoji rameni in je odnesel proti domu. Žalostna pot, grozna pot. Solze so zalivale očesi starega moža in srce mu je pokalo v prsih od neizmerne tuge. In čim bolj se je bližal domu, tem huje mu je bilo. Grozna je bila misel na njo, katero gotovo še huje rani ta nesreča. Kaj naj stori? Ali naj prikrrije ženi, kar se je zgodilo? Pa tudi kako? Še nekoliko je postal. Potem pa se je podal skozi stranska vrata v hišo. V spodnji sobi je položil mrtvega sina na posteljo. Tu je ostal nekoliko časa sam, zaglobljen v neizmerno nesrečo. Kako naj se prikaže soprogi? Iskal je v sebi poguma za grozno sporočilo, ali ni ga mogel najti.

elementa, tisti italijanski element, ki utegne kmalu tudi Madjarom vzrasti čez glavo. (Zvršetek pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 24. oktobra 1901

Državni zbor. (Zbornica poslancev). Včerajšnja seja, ki je pričela 20 minut popoldne, je bila zopet jako pomembna, ker nam je prinesla dokaz, da jo je Koerber se svojo dvoumno politiko temeljito zavozil. Tako zavozil, da nima sedaj, lahko rečemo to, v zbornici nobene stranke, na katero bi se mogel povsem zanašati. Saj zadovoljstvo Vsenemeev mu vendar ne more nadomeščati vsega. Glasovanje o nujnem predlogu poslancev Kaftana znači pravi poraz za Koerberjevo vladu. Tu je vsa nekdanja desnica, pomnožena z antisemiti, socijalnimi demokrati in Italijani glasovala proti vladi in za Kaftanov predlog, kar je Koerberja in druge nemške stranke stranke silno razburilo. In katere stranke so glasovale za vladu? Bankerotna liberalna stranka in Vsenemeci, katerih bi se morala vsaka vlada že od daleč ogibati, stali so Koerberju verno na strani. Daleč jo je res privozil gospod Koerber se svojo, le za potrebe nemškega šovinizma urejeno politiko.

Italijanski poslanci so predložili interpelacijo, v kateri pozivljajo vladu, naj oskrbuje one laške podanike, ki leže po avstrijskih bolnišnicah, kakor je določeno v konvenciji, sklenjeni med Avstro-Ogrsko in Italijo za medsebojno oskrbovanje bolnikov. (To je menda tudi eden izmed mnogih kozlov, katere so ustrelili avstrijski diplomati. Kako more pameten državnik skleniti z Italijo tako pogodbo, ko bi vendar moral vedeti, da je po avstrijskih bolnišnicah na tisoče in tisoče bolnikov, ki so laški podaniki, med tem, ko bi po bolnišnicah v Italiji morda zastoj iskali avstrijskega bolnika. Sicer pa je tudi od laških poslancev znamenito, da se zavzemajo za interese tuje države proti interesom lastne države in če je ta tudi slučajno Avstro-Ogrska. Ako se Italiji dozdeva, da se jej godi krivica, ima za to svojega poslanika na Dunaju, da se oglasi na pristojnem mestu; laške poslance pa so poslali v dr. zbor tirolski in tržaški, torej avstrijski volilec, ne pa morda rimski ali neapeljski. Op. ur.)

Poslanec Spinčić in tovariši so uložili interpelacijo, v kateri se pritožujejo radi grdega postopanja vižnadskih občinskih redarjev z nekim Hrvatom.

V tem hipu je prihitela nasproti — so-proga.

Hvala Bogu, da si prišel — je zaklicala. Pote-n pa je vprašala: Kje pa je Friderik?!

Ubogi Rodrigo. Kakor da se gore podizajo nanj. Plaho se je oziral okoli sebe — ni mogel odgovoriti.

Za božjo voljo, kje je Friderik? je žena vskliknila vnovič.

Odgovarjal je nekaj s tresočim glasom. Ona pa je vskliknila vnovič: kje, kje?!

Rodrigo se ni mogel več vzdržati po konecu. Zgrudil se je na stolico kakor v nezvesti. V tem je ona ozrla in zazrla — mrtvega sina. Rodrigo, zavedši se, jo je našel sklonjeno nad mrtvo truplo. Privzdignil jo je in odvel v drugo sobo.

V tem so prispeli domov lovski hlapci. Jeden njih je moral naglo osedlati konja in dirjati po zdravniku v bližnje mesto. Med tem pa se je toli kruto zadeti mož trudil, da bi ženo spravil zopet k zavesti. To se mu je tudi posrečilo, ali le za trenotek, kajti jedna slabost je sledila drugi, dokler ni prišel

Po prečitaniu interpelacij je zbornica prešla v nadaljevanje razprave o nujnem predlogu Kaftana za podražavljenje severozapadne železnice.

Poslanec Maštalka je zatrdil, da so Mladočehi sploh zavzeti za podražavljenje vseh železnic in je pobijal trditve, da imajo Čehi slavizatorične namene.

Vsenemec Wolf je izjavil, da njegova stranka je proti podražavljenju železnic, ker se je bati, da bi se železnice potem poslovale. (O je! Avstrijska državna uprava pa slaviziranje! Ured.)

Poslanec Kaftan je protestiral proti temu, da se gospodarska vprašanja spravljajo v zvezo z narodnimi. Nujnost Kaftanovega predloga je bila na to vsprejeta s 135 proti 86 glasmi.

Ko so imeli glasovati o tem, da se predlog izroči odseku, vstal je poslanec Pergelt (nemški liberalce) ter je zahteval glasovanje po imenih, čemur so se Mladočehi protivili najodločneje in trdili, da je ta zahteva v nasprotju z zborničnem pravilnikom. Predsednik je opomnil, da Pergeltov predlog ni niti dovoljno podprt, na kar je zbornica izročila Kaftanov predlog železniškemu odseku.

Predsednik je dal potem besedo posl. Stranskemu, kateri je govoril k svojemu nujnemu predlogu o dogodkih v Litovlu na Moravskem (kamor so bili o neki slavnosti udrli Nemci od vseh strani in počenjali uprav kanibalske stvari proti Čehom).

Ko je Stranški začel govoriti, so ga Vsenemci obkladali z vsemi možnimi psovskami, na kar jim je Stranški mirno odgovarjal.

Posl. Wolf, kateri se je najbolj odlikoval v izboranju psov, je predsednik pozval na red.

Posl. Stranški je zaklical Wolfu, da bi se kakor vodja najnovejše vladne stranke moral nekoliko dostojneje vesti. Stranški je, nadaljujé svoj govor, dejal, da so bili v Litovlu Nemci uganjali nezasišana nasilstva, da bi vzdržali svoje gospodstvo.

Posluževali so se najgrših nasilstev, in ker ista niso imela zaželenega vspeha, hoteli so se Nemci radi tega maščevati nad Čehi. V ta namen so uprizorili velikansko agitacijo za neko nemško slavo v Litovlu, kamor so prihajali Nemci v celih masah od vseh strani. Ob tej priliki so Nemci izživali Čehé, pobijali okna njih stanovanj, napadali v celih tolpah Čehé in jih pretepali; jedna taka tolpa je pretepla nekega berača tako silno, da je isti kmalu umrl vsled dobljenih ran. Dokler bodo Nemci na tak način postopali proti Čehom, ne more biti niti govora o kaki spravi.

zdravnik in žujim tudi več družih, ki so izvedeli o grozni nesreči. Vsi so prihiteli, da bi tolažili nesrečno družino.

Ljuti udarec je potrl oba, očeta in mater; oba sta obolela zbog prevelike žalosti. No, dobra postrežba in skrbno negovanje sta pomogla, da sta roditelja mogla zapustiti postelj. Ali — ozdravila nista. Nesreča je bila prehuda in je prihrumela prenenadoma, da vsa tolažba ni mogla biti izdatna. Zguba, ki ju je zadela, jima je bila nenadomestna. Zginili so prijazni nasmehljaji z njiju ustnic, izginilo je veselje iz hiše in — iz njiju src.

Rodrigo je iskal in tu pa tam tudi našel razvedrenja v svojem poklicu in svojih opravilih. Ali, ko je moral opazovati svojo ženo, potrj je bil tudi on in v najtemnejši luči kazala se mu je prihodnost. Obhajale so ga hude slutnje, jel se je bati — najhujšega. Le predobro je opazoval, kako mu žena slabi od dne do dne in kako jo zapuščajo moči.

(Pride še.)

Ako se bodo še kedaj dogajale take stvari — je zaključil posl. Stranski svoj govor — kakor so se v Litovlu, pojdejo Nemci domov z razbitimi glavami. (Mladočehi so govorniku burno ploskali, Vsenemci pa protestirali).

Na to se je oglasil ministerski predsednik Koerber, kateri je skušal oprati postopanje svojih najnovejših vsenemskih zaveznikov, kar je vzbudilo na desnici največjo nevoljo. Ker že smrti po Stranskem omenjenega berača ni mogel tajiti, pa se je poslužil izgovora, da arvtvi berač je bil — nekdo drugi in ne tisti, katerega so Nemci nabunkali. (Glej politično vest: »Körber in vsenemske orgije«.)

Istotako je hotel omalovaževiti nemške divjaške čine, nemški liberalce baron d'Elvert. Med govorom slednjega se je vnel prepir med nemškim radikalcem Steinom in češkim radikalcem Klofačem, katera bi se bila kmalu strela.

Ko sta govorila še poslanca Svozil in Albrecht se je razprava pretrgala.

Posl. Pantuček, je predlagal, naj se pozove proračunski odsek, da tekom 15 dni poroča o predlogih Prohazke in tovarišev ter Pommerja in tovarišev o regulaciji plač diurnistov. Zbornica je ta predlog vsprejela.

Parlamentarne stvari. Včeraj ste volili svoji predsedništvu nemško napredna in nemška ljudska stranka. Nemško-napredna stranka je (ker je bivši predsednik, dr. Vogler, odklonil zopetno izvolitev) izvolila predsednikom dra. Funke-ja, prvim podpredsednikom dra. Grossa, drugim dr. Marcheta.

Nemška ljudska stranka (nacionalni) je na mesto dr. Kaiserja, ki je — kakor znano — postal zborničnim podpredsednikom, izvolila svojim predsednikom dra. Der schatto, podpredsednikoma pa Prade-ja in Bauerle-ja.

Glasom izdanega komunikéja so zastopniki češkega kluba in kluba češkega konservativnega veleposestva sklenili v skupnem posvetovanju in soglasno, da bodo od slučaja do slučaja, določali skupne konference parlamentarne komisije v dosego skupnega postopanja v zbornici poslancev. To je zopet lepo znamenje, kako se zastopniki vsega češkega naroda združujejo za složno delovanje v državnem zboru.

Vprašanje dijurnistov. Predvčerajšnjim je ministerski predsednik vsprejel deputacijo dijurnistov, katero je vodil državno-zbornski poslanec Prohazka. V deputaciji so bili: Reisinger (Dunaj), Kraus (Praga), Breiskvar (Ljubljana), Hribar (Zadar), Pirugt (Trst), Kucharski (Lvov), Beneš (Brno), Kugler (Opava), Haroldt (Korneuburg), Marchant (Ried).

Ministerski predsednik je na nagovor načelnika Reisingerja odgovoril, da je vlada pripravljena ustreči povsem opravičenim zahtevam dijurnistov, da je pa konečna rešitev te stvari v rokah parlamenta. Sicer pa je izjavil ministerski predsednik upanje, da bodo dijurnisti zadovoljni z bližnjo rešitvijo svoje stvari.

Tudi finančni minister Böhm-Bawerk je zagotovil deputaciji svojo naklonjenost ter je omenjal, da gre sedaj le za to, da se dobe denarna sredstva za regulacijo plač.

Slednjič so tudi načelniki raznih parlamentarnih klubov obljubili deputaciji, da se zavzamejo za njih težaje.

Čehi in konservativno veleposestvo. Na drugem mestu omenjamo že, da so češki narodni poslanci in češki velikaši imeli skupno sejo, v kateri so se dogovorili za skupno postopanje. To je torej ovrglo misel, da bo novi predsednik kluba konservativnih veleposestnikov, grof Silva-Tarouca, skušal zavesti klub na tire, bolj ugajajoče levici. »Politik« poroča, da se je grof Silva-Tarouca nastopno izjavil o razmerju njegovega kluba do vlade in čeških narodnih poslancev:

Z ozirom na to, da glede na bodoči razvoj političnega položaja stojimo pred samimi vprašanji, je pričakujoče vedenje, za katero se je odločil naš klub, politična in taktična potreba. Energija, s katero je načelnik kabineta povodom otvorjenja državnega zbora v svojem političnem ekspoziciju obljubil varovati gospodarske interese Avstrije nasproti Ogrski in Nemčiji, nas je prijetno presenetila. Vlada more o izvajanju te namere nepogojno računati na našo podporo. Da se prepričamo o resnosti vladinih načrtov glede na nagodbo z Ogrsko in nemški carinski tarif, bomo podpirali vsa prizadevanja, da ti vprašanji prideti čim prej v razpravo. Do rešenja teh važnih stvari ni pričakovati presenetljivih sprememb v našem razmerju

do vlade, razun, da bi iste prišle vsled nepričakovanih dogodkov.

Kar se dostaje razmerja konservativnih veleposestnikov do čeških narodnih poslancev, bom sledil jaz poti grofa Palfy-ja in si bom prizadeval, da se ohrani sporazumljenje, kakor sem je vedno priporočal, varuj seveda samostojnost naše skupine in nje taktike. Če prav nisem rodod Čeh, sem bil in ostanem velik prijatelj češkega naroda. To sem dokazal opetovano in tako ostane tudi za bodoče. In tako se nađejam za trdno, da kurz kluba čeških konservativnih veleposestnikov v državnem zboru pod mojim vodstvom ostane prejšnji.

Gospod Körber in vsenemske orgije. V včerajšnji seji zbornice poslancev se je g. Körber seveda sklicaval na dobljena poročila. Kaka so taka poročila podrejenih oblasti, to vemo vsi, in še posebno mi v Primorju. O takih prilikah so podrejene oblasti sodnik v svoji lastni stvari. Kdo bi bil neki tak bedak, da bi pošiljal na Dunaj podatke, ki bi obteževali njega samega?! Tako je tudi brzokone uradno poročilo iz Litovla. Kakor povsodi, tako se gotovo tudi v Litovlu ne odlikujejo s tako objektivnostjo, ki bi mogla škodovati — Nemcem. Tu prihaja v poštev že politični in narodno mišljenje birokracije — torej »srčna stvar«. Potem pa prihaja tudi skrb — za se! Priprosti razum pravi že, da dogodki, kakršni so bili v Litovlu, absolutno ne bi bili možni, ako bi bile oblasti v polni meri vršile svojo dolžnost, ako bi bile storile vse, kar bi bile morale in mogle, da preprečijo te dogodke! Tam se je torej gotovo zgodila velika zamuda od strani oblasti. In sedaj naj bi ista oblast govorila vso resnico in sporočila na Dunaj, da ni storila svoje dolžnosti?! Takih skesanih grešnikov je malo med avstrijsko birokracijo! A za našo centralno vlado so taka poročila priče, ki ne dopuščajo nikakega dvoma! Na podlagi takih poročil je tudi gosp. Körber zidal svoje apodiktčne trditve, da bi morali verjeti, da se je onega dne v Litovlu vršila najnedolžnejša idila.

To je moralo ogorčati na češki strani. Sploh je imel včeraj gosp. Körber še precej nesrečen dan. In baš ta govor o dogodkih v Litovlu je porušil velik del vere v resnost zatrdil v lepem programnem govoru, kakor ga je razvijal v drugi seji zbornice. Če nam g. Körber v jedni seji toli lepo govori o potrebi premirja, zapostavljanja narodnih aspiracij in — pozabljenja, v drugi pa porablja vso zgovornost svojo, da opravičuje ali ublažuje orgije najhujega fanatizma, potem že ne moremo drugače, nego da si mislimo, da je o oni prvi priliki govoril le lepe fraze in da mu sree ne pozna tiste objektivnosti, tiste nepristranosti, tiste jednake dobrohotnosti na vse strani, tistega spoznanja, da vlada v Avstriji ne sme biti »narodna«, o čemer so mu usta tako polna, kadar hoče paradirati s prikupljivimi programskimi govori. Če je gosp. Körber — kakor kaže včerajšnja seja — tako temeljito odbil od sebe celó Poljake, potem je njegova igra postala že precej prozorna, da je tudi preko govorniških arabesk, ki dajo njegove govore, dobro videti, kako blizu mu stoji za hrbtom — Nemci vseh barv.

Razpuščenje hrvatskega sabora in nove volitve. Vsi politični krogi so iznenadeni radi nepričakovano došlega razpuščenja hrvatskega sabora, toliko bolj, ker je neki vladni list še pred par dnevi priobčil obširen program, kateri bi se bil imel rešiti v tem zasedanju. Še neprijetneje pa je zadelo opozicijske kroge vest, da se nove volitve razpišejo v vsej naglici.

Po Zagrebu se namreč govori, da je konferenca velikih županov, ki se je predvčerajšnjim vršila pri banu, sklenila, da veliki župani (vsaki v svojem okraju) takoj razpišejo nove volitve, tako, da bodo iste dne 6. novembra že dovršene. Tozadevna naredba da je že izdana ter da se v nekaterih okrajih prično volitve že v kakih osmih ali desetih dneh.

Predsedništvo kluba stranke prava pozivlja svoje pristaše na volilno konferenco, ki postavi kandidate za bodoče volitve. Konferenca bo 29. t. m. v uredništvu »Hrvatske«.

Združena opozicija bo, kakor kažejo znamenja, o teh volitvah složno postopala. — Frankovci pa pojdejo seveda na svojo roko ter postavijo svoje kandidate tam, kjer jim bo možno častno nastopiti.

Vprašanje priklopljenja Krete k Grški. Iz Berolina poročajo, da je princ Jurij Grški, o svojem obisku pri carju ruskem v Freedensborgu pridobil istega za to, da privoli v priklopljenje Krete k Grški. Tudi Nemčija da ne bo delala ovir takemu priklopljenju, če tudi bi potem brzokone tudi druge balkanske države zahtevale novih turških pokrajin.

Umirovljenje generala Bullerja. Kakor smo javili že v sinočnji brzojavki, je angleška vlada odstavila generala Bullerja od poveljništva 1. vojaškega kora v Aldershotu ter ga upokojila. Na njegovo mesto pride general French, mimogrede rečeno: jedini res kaj vredni angleški general v južni Afriki. Skoraj vsi imperijalistični listi odobravajo ta čin angleške vlade. »Daily News« — ki tudi sicer hudo pobija vladno politiko in obsoja tudi vojno v južni Afriki — pa pravi, da je ta kazen le maščevalec čin vlade, ki je itak že prej poznala pogrške, ki jih je napravil general Buller kakor vrhovni poveljnik angleške vojne v južni Afriki. Vlada sovraži Bullerja, ker je svoječasno, o porazu Angležev pri Spionskopu, poročal resnico in ker je potem, ko se je burski general Cronje udal, predlagal vladi, naj sklene mir. »Daily News« zaključuje s pozivom, naj vojni minister Brodrick odstopi. — Buller je v enem svojem govoru, radi katerega je odstavljen od poveljništva, pobijal očitanja raznih listov na adresu njegove osebe. Priznal je, da je sicer res, kar mu očitajo nasprotniki, da je namreč generalu Withe-ju, ki je bil od Burav oblegan v Ladysmithu, doposlal pooblastilo, da se sme podati, ako mu ni mogoče več ustrajati, ali to pooblastilo je doposlal Withe-ju v to, da ga reši odgovornosti, ker njemu (Bullerju) ni bilo mogoče priti obleganim na pomoč.

Tržaške vesti.

Zbor svečnikov sv. Pavla je imel danes predpoldne izredno sobranje, na katerem je vsprejel nastopno resolucijo:

»Na sobranju »Zbora svečnikov sv. Pavla« zbrani duhovniki protestujejo proti interpelaciji Bennati-ja v državnem zboru in predlagajo izjavo ministru predsedniku, da si isterski duhovniki ne dajo kratiti svojih državljanskih pravic in zahtevajo v to zakonitega varstva«.

Benattijevo interpelacijo priobčuje današnji »Piccolo« dobesedno. Ker je ta zadnji stvor najhujega srditeža v Istri izredno dolg, se danes ne moremo pobližje baviti žnjim.

Iz dežele slovenske raje. V državnem proračunu je za nemške ljudske šole v Trstu, Pulju in Gorici svota 16.380 kron. To nas spominja, da še živimo v deželi — slovenske raje. A nota bene: Nemci žive v Primorju le kakor kolonije, dočim smo mi Slovenci in Hrvatje staro, prvobitno, avhtotono prebivalstvo. In vendar kaka razlika! Za ljudsko šolstvo nemških kolonistov na Primorskem ima vlada tisočakov, Slovenci v Trstu, domačini, do katerih so se vlade že čisto obračale, kadar se jim je zdele potrebno manifestirati, da je Trst še avstrijsko mesto: tržaški Slovenci pa bodo skoro praznovati 20 letnico svoje borbe za jedno bomo ljudsko šolo... To dejstvo govori tako glasno svoj žalostni govor, ki ne potrebuje daljšega komentarja.

Zakaj prihajajo brzojavne nakaznice strankam vedno le v nemškem jeziku? »Slovenski Narod« je priobčil nastopne opazke o načinu, kako brzojavni uradi ne spoštujejo naš jezik:

Nam je znano, da so se izdale naredbe glede rabe jezikov na c. k. poštah; da se morajo slednje namreč posluževati istega jezika (deželnega), katerega rabi stranka, in to, bodi v govoru, bodi o izdajanju potrdil, tiskovin, dokumentov itd. Istina je in moramo priznati, da se tukaj na Kranjskem dotične odredbe izvršujejo v poštah stvareh, ne pa tako v brzojavnih. Tako nam še marsikateri urad vsiljuje pri slovenskih brzojavkah nemška imena dotičnih postaj, od koder brzojavka prihaja. Tako prihaja človek večkrat v zadrego; saj se vendar ves svet ne uči nemškega zemljepisja. Brzojavne nakaznice pa dobivamo brez izjeme le v nemškem jeziku. Ne le, da to postopanje glede zakonito določene ravnopravnosti slovenskega jezika ni pravilno, ampak je z ozirom na ministerijalne odredbe tudi nelogično, ker v teh odredbah ni omenjena nikaka izjema radi brzojavnih nakaznic. Neki poštni uradnik nam

je pojasnil v tej stvari, da se ne more postopati drugače, ker vsebina dotične brzojavke je interna uradna stvar, in notranji uradni jezik na poštah da je nemški. Tistemu uradniku ne zamerimo, ker mu je veepljen birokratični nemški duh, če prav je drugače narodnjak. Merodajen za nas on ni, merodajni so za nas le — zakoni, in teh se mora držati tudi poštna uprava. Ne izgubljam oglede notranjega uradnega jezika za sedaj nikakih besed, ker je isti v tem slučaju irelevanten. Briga nas tukaj le to, da, kar strankam prihaja v roke, mora se glasiti v istem jeziku, katerega se stranka poslužuje. Pri brzojavnih nakaznicah torej v istem, katerega je rabil odposiljatelj denarja. Ta poslednji je določil, v katerem jeziku naj pošta izda prejemniku denar. Kako pa vendar prihajamo do tega, da moramo podpisavati stvari, katerih ne razumemo, odnosno, da nam pismošna »tara tolmачiti vsebino brzojavke? — Neverjetno!

(Bodi nam dovoljena kratka opazka, da pri nas na Primorskem veljajo tudi glede poštah (z malimi izjemami) in ne le brzojavnih uradov vse tožbe radi nespoštovanja jednakopravnosti. Sosebno o pošti v Trstu vemo, da imamo med uradniki odločnih, odkritih nasprotnikov, ki nimalo ne skrivajo svoje mržnje do nas! Mi vemo iz najboljih virov, da se v mnogokaterih oddelkih — g. ravnatelj naj nam oprost, mi nočemo napadati njega — ne le ne spoštuje ravnopravnost našega jezika, ampak se kar v glasnih besedah, sans gêne, tira politika tržaške židovske camarre. Op. ured.).

Slovenščina proti zidu. Naša c. kr. oblastva so, kljub vseh nenaklonjenosti do našega jezika, včasih vendar še toliko milostljiva, da na svojih javnih razglasih dovoljujejo slovenščini — tretje mesto! Ti razglasi se pilepljajo po mestnih oglih in se pošiljajo tudi na naš slavnj magistrat. Tu pa so uveli posebno prakso, da slovenski tekst odtežajo javnosti. Slovenski tekst pribijajo namreč nazaj ter nabijajo razglase tako, da sta vidna samo nemški in laški tekst, slovenski pa je obrnjen proti zidu. Tako ima vsegamogoči tržaški magistrat lepo za norea državne oblasti in svoje slovenske davkoplačevalce. In prav je, da postopa tako: iz državnih oblasti se magistrat sme norčevati, ker mu je to dovoljeno; iz Slovencev pa se tudi sme norčevati, ker ve iz skušnje, da je ni oblasti nad njim, ki bi mu zamerila to.

Ves naš zistem je tak, da pritišče nas Slovence ob zid; zakaj ne bi magistrat slovenskega jezika obračal proti zidu?! Je vsaj lepa harmonija med njim in zistemom.

Vendar enkrat! Prejeli smo in objavljamo: Kakor čujemo, je začelo redarstvo poizvedovati in pozivati stranke radi konstatcije 10 letnega bivanja onih prosilcev za podeljene dom. pravice, ki so uložili uroke na tuk. c. kr. namestništvo. Skoraj leto dni je, kar smo začeli ta najnovejši križevi pot in šele po neprestanem drezanju se je začela stvar nekako gibati!

Onim našineem, ki užo poročeni, ki bivajo po raznih prenočiščih in ki niso bili redno prijavljeni redarstvenim uradom, naznanjamo, da jim redarstvo ne izda potrdila o 10-letnem bivanju; vendar si morejo vseeno pomagati, da le imajo po dve zanesljivi priči, ki moreti potrditi, da res že 10 let bivajo v Trstu.

Pričevanje je dovoljeno po zakonu, v slučaju, da se drugače ni možno izkazati desetletno bivanje v dotični občini.

Kadar bo kdo klican na redarstveni urad, naj ne odlaš, ker bi si z odlašanjem nakopal sitnosti in bi sam zavlačeval konečno rešenje svoje prošnje. Kakor doznavamo iz zanesljivega vira, je tukajšnji mestni magistrat sklenil, da porabi vse mogoče poti, da vsaj zavleče vsprejetje novih občanov, toda nas ne sme strašiti nobena šikana, ampak hočemo in moramo doseči, kar nam gre po zakonu!

Državne oblasti prosimo, naj ne smatrajo vprašanja o domovinstvu za kako — igračo, kakor jo menda smatra oni gospod, ki je rekel: »Kaj imate tako silo, da postanete Tržačani?!«

Sila ali ne, to naj ne briga nikogar. To je stvar prosilcev in pa naših revnih občin, ki krvavé na ogromnih stroških, ki jih morajo plačevati za nas, da-si smo tu v Trstu pustili moči najboljših let življenja svojega.

Mesto da se kedo norčuje z našo »silo«, naj raje gleda, da ne bodo naše prošnje ležale po 6 in več mesecev v zaprašenih omarah!!

Z eno besedo: mi hočemo, da se nas smatra za resne državljane, četudi smo mnogi nas le revni delavci! Saj gledé vršenja državlanskih dolžnosti ne delajo nobene razlike!

Do sedaj smo prosili in trkali! To je menda izvestne kroge utrjalo v misli, da smo mi tu le radi nekaterih gospodov uradnikov; sedaj pa ne bomo več prosili, ampak hočemo odločno zahtevati, ter nekoliko bolj paziti na hitro delovanje na izvestnih uradih!

Ta opomin naj zadostuje, drugače spregovorimo določeneje!

Iredentarska — nesramnost! Od prijatelja smo izvedeli: V ulici Farneto št. 22 stanuje neki laški podanik, ki zasluži, da se nekoliko pobavimo žnjim.

Nekega dne sta se bili sprli dve tam bivaajoči ženski. Ena istih je Slovenka, druga pa Židinja. Lahonček je porabil to priliko in je rekel neki naši ženski: Kaj se prepričati ti dve zastopnici dveh najumazanejših plemen?! Naša žena mu je prigovarjala in je branila svoj narod, kar ga je še bolj razknežilo in je (kakor znajo le laški pritepenici) metal okoli sebe s ščavi.

O drugi priliki je ta polentar poslal svoje perilo v Italijo (da le ne bi dal zaslužka našim pericam!), toda zdravstveni urad v Korminu mu je vrnil umazano perilo in sicer iz — zdravstvenih ozirov.

Neka Slovenka, poznajoča zagriženece, mu je rekla: Kaj pošiljate v Italijo svoje umazano perilo, saj veste, da imajo tam že tako preveč — umazanega!

To je tako uplivalo na laškega »junaka«, da je začel žaliti Slovence, državo in Nj. V. našega cesarja!!

Da se ne poreče, da mi denunciramo, povdarjamo, da je ta stvar je prijavljena redarstvu in sicer od onega, ki nam je sporočil gornje junaštvo g. D. A. Luigi.

Drobne vesti. Zakonska ljubezen. Sinoči je iskala zdravniške pomoči 31-letna Ana Čerilo iz občine Dekani, ker jo je mož natepel.

Nesreča na delu. 18-letni kotlar Marko Vidulič, stanujoč v ulici della Concordia št. 1, ranil se je nevarno na levo roko. Nujno pomoč je dobil na zdravniški postaji.

Nesramen čin. 16-letna dekle, Josipina Eva, stanujoča v ulici Calvola št. 5, je včeraj iskala na zdravniški postaji pomoči, ker jo je neki prijatelj njenega ljubčka ranil o priliki, ko je hotel storiti na njej grd čin, kriminalne naravi, ali ona se je pogumno branila. Stvar je naznanjena policijski oblasti.

Aretovanje. Včeraj je bil aretiran 36-letni težak Tomaž P., ker je opsoval nekega redarja. Morda pride v zaporu do spoznanja, kako nevarno je, če je kdo v obče-vanju z redarji — prekoražen.

Mož, ki je in pije, a ne misli plačati je 46-letni težak Josip P. iz Trsta. Ta mož je prišel v gostilno Jarneja Vidmarja v ulici Romagna št. 2 in tam jedel in pil, a ko je prišel čas poravnavanja računov, je izjavil gost hladnokrvno, da nima ni novčiča. V potrdilo, da v gostilni ni smeti hoditi s praznim žepom, so nedobrodošlega gosta odveli v hotel Tigor.

Zgubljeno najdeno. Alojzija Natek, stanujoča v ulici Donota, izročila je včeraj na policijski hranili knjižico pos. »Casa di Risparmio, katero je našla v neki ulici.

Jakob Zorčetič, stanujoči v ulici S. Vito, je našel včeraj in izročil na policijsko neki zaboj, v katerem so bili plateni vzorci.

Žrtve revščine. Po 26-mesečnem moralnem in fizičnem trpljenju je dne 14. t. m. nehal živeti, še v mladostni dobi, slikar Henrik Vitič, ki je bival v ulici Ferriera št. 6. Zapustil je ženo Marijo in sedmero nedonarastlih otrok v grozni bedi. Najstarejši otrok je lepa deklica 13-let. Najmlajša, dvojčka imata po 5 mesecev.

V dolgi boleznai moža je bila žena prisiljena zastaviti ali prodati vse, kar je bilo še kaj vrednega v hiši, da se sedaj se svojimi nedolžnimi otročiči nahaja v uprav obupnem stanju.

Gospodar hiše, kateremu je stanarino na dolgu, jej je zagrozil, naj plača ali pa jo izpodi iz stanovanja. Kam pojdejo ti nesreč-neži? Kako naj plačajo stanovanje, ko še za kruh nimajo?!

Samomor. Nekaj časa sem je bil gos-pod Tyelik, načelnik železniške postaje pri Sv. Sabi, zelo žalosten in potri. Najmanjša stvar ga je vznemirjala. V torek opoldne se je podal iz svojega stanovanja in od istega časa ga ni bilo več domov.

Soproga njegova, v skrbi, da je nje mož morda kje ponesrečil, je ovadila na inšpekto-rat v Škedenju njegovo odsotnost. Stvar je bila potem javljena vsem mestnim inšpek-toratom.

Sinoči ob 10. uri in pol so stano-valei hiše št. 26 v ulici Fabio Severo čuli molčan strel. Prestrašeni so hiteli iz stano-vanj in na stopnicah so zagledali nekega člo-veka, elegantno oblečenega, in poleg njega — majhen samokres. Mož je bil ves krvav. Hitro so telefonirali na zdravniško postajo in kmalu na to je prišel zdravnik, ali pomoči ni bilo več. Zdravniku ni preostajalo drugega, nego da je konstatiral nastopivšo smrt.

Na lice mesta sta prišla policijski ko-misar Sturm in inspektor Rudolf s komisari-jata v ulici Seussa.

Pri samomoru so našli več stvari, po katerih se je dalo konstatirati, da je nesreč-nik isti Tyelik, katerega so iskali že od torka. Doznali so tudi, da v hiši, kjer se je ustrelil, stanuje njegova sestra, katere pa ni bilo doma.

Pokojujemu je bil večkrat omračen duh in v takem stanju nesvestnosti je gotovo iz-vršil samomor. — Podjetje Zimolo je mrtveca prepeljalo v mrtvašnico k sv. Justu. Tyelik je zapustil ženo in petero otrok; bilo ma je še-le 44 let.

Dražbe premičnin. V petek, dne 25. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tak. c. kr. okrajnega sodišča za ci-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Corso 27, hišna oprava; ulica Molino a Va-pore 6, dva konja in konjska oprava; ulica Acquedotto 16, tiskarski stroji; ulica Giulia 11, hišna oprava; Veliki trg in Corso 5, oprema v zalogi in hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: topi mar-ob 7. uri zjutraj 13.6 ob 2. uri popoldne 20.0. C. — Tiakoner ob 7. uri zjutraj 752.4 — Danes plima ob 7.26 predp. in ob 7.35 pop.; oseka ob 1.11 predpoludne in ob 1.37 popoldne.

Veselica pevskega društva »Lipa« v Bazovici, ki je bila naznanjena za dan 17. novembra, preložena je na dan 24. nov. in to radi veselice, ki jo dne 17. novembra pri-redi bratsko pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah. Toliko v obvestilo.

O d b o r.

Vesti iz ostale Primorske.

× Odgovor g. županu Ivanu Mahničju v Dekani na njegov dopis v »Edinosti« št. 224, 225 in 226. t. l. na interpelacijo posl. Josipa Kompareta in tovarišev v dež. zboru istrskem radi kriče-čih dogodkov v Dekani. (Zvršetak.)

Zato g. župan ni hotel imeti poleg naših predstojnikov, ker le-ti bi bili razkrili več krivic. Ali tudi temu se ne izognete, gospod župan.

Dalje prvi ta gospod, da smo ga hvali-sali in se mu prilizovali, dokler je držal bivšega tajnika in delal po naših mislih. Zo-pet ga vprašamo: zakaj pa je držal bivšega tajnika proti do 2/7. t. l., če je vedel, da je isti tako nereden?! In če je vedel, da so občinski svetovalci tako »obžalovanja vredni«, zakaj pa jim je dajal »lokati« in »žreči« — kakor se kaj lepo izraža on sam?! Mari ne zato, da bi ga hvalisali in da bi ga — eno-glasno volili županom?! Ako bi bilo to res, kar pravi župan o občinskih svetovalcih, bila je ravno njemu prva dolžnost, da se jim upre! Saj je moral vedeti, da je on odgo-voren za vse! Zakaj jim je še le sedaj »o d m a k n i l j a s l i c«?! O, ne, ne, župan ni nič odmaknil jaslji, ampak mi jih hočemo od-makniti njemu! In v to hočemo upotrebiti vso energijo svojo!

Slednjič je bil župan tako drzen, da je po svojem najetem dopisniku dal obžalovati g. dež. posl. in dekana Kompareta, češ, da se je le-ta dal zavesti od takih elementov, ki hrepene po županskem stolu in z istim zdru-ženimi — dohodki! Naj ne bo smešen in naj si ne domišlja, da bi on — on! — mo-gel doseči jednega Kompareta. Sicer pa je res nujno potrebno, da bi kdo zaresno hre-penel po županskem stolu v Dekani in po z istim združenih — dolžnostih. Te, te zadnje so že davno čisto pozabljene, posebno pa od te-taj, odkar županuje — sedanjí župan!

S tem pa, da je velepoštovani poslanec Kompare sprožil ono interpelacijo v deželnem zboru, in vršil svojo dolžnost kakor naš za-stopnik in poslanec! In kdo mu je prigovar-

jal?! **Posl. Bennati,** prijatelj in zaveznik našega župana! Še po tem dogodku je lahko soditi, v kateri vodi plava naš župan!

Dalje pravi župan, da bi se bil gosp. Kompare lahko prepričal na svoje oči in v občinskem uradu, kako stoji stvar. Gosp. župan bodi potolažen: g. Kompare je že pre-pričan. In prepričali smo ga mi z dokaza-nimi in neovrženimi fakti, navedenimi v in-terpelaciji. Sicer pa, g. župan, je odprta tudi Vam pot do g. Kompareta! Pojte k njemu in prepričajte ga o svoji nekrivdi, če — mo-rete. G. Kompare je pravičen in lojalen mož in mi smo uverjeni, da Vas bo rad poslušal in da stori vse v vašo rehabilitacijo, ako — ga prepričate. Ali ne morete, ker fakta so fakta. Zato si raje skušate pomagati z frazo, da je bil g. Kompare »zapeljan«.

G. župan obžaluje, da se toliko piše po časopisih o njegovi aferi. Verujemo, da mu to ne more biti ljubo. Na tem pa je največ kriv on sam ali pa usiljivši se mu dopisnik. Saj je župan sam se svojimi dopisi v »Edi-nosti« nastopil pot javnosti! Sam je — če tudi nehoté — priznal, da je krivec v inter-pelaciji očitanih mu faktov. To je jasno, če-prav je skušal zavijati in vse zvrčati — na druge!

(Slede podpisi.)

× Pevsko in bralno društvo »Venec« v Kozini bo imelo dne 27. t. m. ob 6. uri zvečer svoj letni občni zbor v prostorih »Hotela Kozina. Na obilno udeležbo vabi

ODBOR.

× Tudi v znamenju Körber-jeve objektivnosti. Zopet se priprav-lja nečuten škandal, kakor posnemljemo iz »Soče«. Naučna uprava hoče schulvereinsko šolo v Gorici poddržati in jo preklopiti k ženskemu učiteljsku. Radi tega je poslanec Gabršček interpeliral v državnem zboru. In res se nahaja v državnem proračunu za pri-hodnje leto postavki s katero se sistemizirata na Goriškem ženskem učiteljsku dve novi mesti vadničnih podučiteljic, in sicer s pri-hodnjim šolskim letom. Gotovo je, da stojita ti dve na novo sistemizovani mesti v zvezi s poddržavljenjem »Schulvereinske« šole. »Soča« vsklika: Ako se to uresniči, pa bo dovršen nečuten škandal, da bo mogel otrok v Go-rico priseljenega Nemca vsestransko, še bolj nego doslej, lepo mirno obiskovati ljudsko šolo v sredi mesta, ti Slovence, domačin v mestu, pa pošiljaj otroka v Podturn! Tako je v ravnopravni Avstriji, tako nas vlada zistem v Trstu. Proti takemu početju se morajo vsi naši činitelji najodločneje upreti. V naši de-želi nočemo ponemčevalnice, marveč šole. ka-tere odgovarjajo našim potrebam in pa pe-dagogičskim načelom! Take šole zahtevamo, za ponemčevalnice pa ne bomo plačevali davkov!

Vesti iz Štajerske.

— Nemške marke za šulferaj-n-sko šolo. Iz Sevnice poročajo »Slovenskemu Narodu«, da je za tamošnjo nemško šolo daroval »Allg. deutscher Schulverein« v Berlinu 100 mark. Naj bi za kako sloven-sko šolo prišlo na pr. iz Rusije 100 rubljev, videli bi, kakšen krik in vik bi nastal po vsem Izraelu proti nam Slovenceem! Zmerjalo bi se naš z veleizdajalec, panslavisti itd., dočim so seveda naši »Nemci«, ki za ponemčevanje slovenskih otrok beračijo pruske marke, naj-boljši in najzvestejši patrijotje! Mari ne, g. Körber!

— Akad. tehn. društvo »Tri-glave« v Gradcu ima svoje I. redno občo-zborovanje v soboto, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Ev. čitanje zapisnika bratskega društva »Slo-venijec«. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo upravitelja. 5. Slučajnosti. — Gostje dobro došli!

Razne vesti.

Kuga v Carigradu. V Galati je obolela minolo nedeljo za kugo neka žena s svojimi štirimi otroci. Isto tako je obolel neki fran-cozski mornar na parniku »Algotar«.

Krvavi izgredi o mestnih volitvah. »Agen-ce Havas« javlja, da je v Linguizzetti na Korziki došlo o mestnih volitvah do preli-vanja krvi. Dva člana volilne komisije sta bila ubita. Sedem oseb pa je bilo težko ra-njenih.

Darovi naroda italijanskega so navadno jako dragi. Za onega namreč, kateremu so namenjeni. Tako je mlada princesinja Jo-landa, prva hči kraljeve dvojice italijanske, že v prvem letu svoje otroške dobe morala

doživeti, koliko veljajo darovi, obljubljeni od naroda italijanskega. O rojstvu princeese je narod v Rimu hotel izraziti svoje navdušenje s tem, da podari novorojenki krasno zibel. Zlatar, ki je izdelal to zibel, pa je tožil v pismu, objavljenem v časopisih, da ne more priti do — denarja, da je prejel le mal znesek tega, kar je imel tirjati in da ne ve kdo ga poplača. Stvar je vzbujala veliko ne-voljo v najširših krogih in je slednjič, da odpravi to stvar s sveta, kralj sam moral poplačati glavni del stroškov za dar, poklo-njen njegovi hčeri »od svobodnega navduše-nja Rima«. Sicer pa so vladarji italijanski navajeni temu. Tako je bil n. pr. kralj Humbert prisiljen sam pokriti glavni del stroškov za spomenik, postavljen v Kvirinalu njegovemu dedu Karlu Albertu »iz javnih zbirk«. Istotako je moral on poplačati ra-čun za javne ljudske veselice, prirejene po-vodom njegove srebrne poroke.

Tako poročajo razni nemški in angleški listi. In tudi to je značilno za tisti proslav-ljeni italijanski patrijotizem. Polni so besed, krika in baharije; stroške pa naj nosijo — drugi! Tudi pri nas, to stran velike luže so taki. Da ustrežajo svoji domišljavosti, svoji megalomaniji, svoji gospodstvaželjnosti, svoji tiranski pohlepnosti, sploh: vsem zlim instin-ktom, ki jim zastrupljajo dušo — v to tra-tijo tisoče in tisoče; ali ne iz svojega žepa...! V to morajo služiti sredstva, nabrana od žuljev ljudstva.

Električna razsvetljava v cerkvi. Z Du-naja javljajo, da v tamošajo prvostolno cerkev sv. Štefana uvedejo električno razsvetljivo. Delajo se že hitre vse priprave. Cerkev bo prvokrat električno razsvetljena na praznik Vseh Svetnikov.

Loterijske številke, izrebane dne 23. oktobra:

Lvov	63	70	18	37	51
Praga	81	4	43	30	62

Brzobjavna poročila.

Zahteve častnikov španske mornarice. MADRID 24. (B.) Admiral brodovja je predložil kraljici regentnji spomenico, v ka-teri so opisane zahteve častnikov mor-narice.

Odlikovanje.

BUDIMPEŠTA 24. (B.) Uradni list priobčuje, da je generalnemu tajniku avstro-ogrske banke Josipu Trangerju podeljen na-slov kraljevega ogerskega dvornega svetnika. To v pripoznanje njega odličnih in jako vspešnih zaslug na finančnem polju.

Nezgoda na morju.

LONDON 24. (B.) Dve ladiji lovilki torpedov sta pripluli poškodovani v Souths-hields. Jedna teh dveh ladij je v megli trčila ob neko drugo nepoznano ladijo, dočim sti dve drugi ladiji trčili jedaa ob drugo.

Štrajk rudarjev na Francozskem.

ST. ETIENNE 23. (B.) Škod v delavni borzi je trajal do 10½ ure zvečer. Vsprejeli so dnevni red, ki pritrdja sklepu kongresa rudarjev v Lensu in izraža pričakovanje, da bodo avtonomna združenja z vsemi sredstvi podpirala splošni štrajk.

Turčija taji.

CARIGRAD 23. (B.) »Agence de Co-stantinople« izjavlja na podlagi informacij, došlih od kompetentne strani, da ni res, da bi bil v Monastiru kateri konzulov napaden. Nasprotno in krive trditve inozemskih novin prihajajo od todi, da je turški funkcionar francoskemu konzulu, ki je hotel jahati v ograjeno območje zaloge smodnika, zaprečil to. Kateri malenkostni dogodek pa je tudi že poravnal.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.

TRST

TOVARNA:
Via Tesa,
vogal
Via Limitanea

ZALOGE:
Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJE IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod
ali železnico franko.

Zahvala.

Podpisani se pristočno zahvaljujemo vsem onim osobam, ki so nam mej boleznijo in o smrti našega nepozabnega

Janka Prašeljna

na kakoršen-koli način izkazali svoje sočutje. Posebno se zahvaljujemo: gg. d.roma Simonu in Justu Pertotu, zdravnikoma, ki sta pokoj-nemu brezplačno podeljevala svojo zdravniško pomoč, veleč. gospodu Jos. Stržinarju, župe-upravitelju na Kontovelju, pevskemu društvu »Danica« s Kontovelja za pregljnljive žalo-stinke in slednjič gosp. Jaki Štoka.

Še enkrat: Pristočna zahvala vsem!

Na Greti 23. oktobra 1901.

Žalujući ostali.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2, nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali dgu brezobe.

Novo tržasko pogrebno podjetje

se je premestilo

s pisarno in zalogo pogrebnih predmetov na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantne vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osebje ter vsprejema pogrebe kateregakoli razreda po lastni tarifi.

Podjetje preskrbi tudi kolikorsibodi vozov pri spremljevanju pogrebov na pokopališče.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, kočev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si budi.

ŠTEFAN CRUCIATTI

ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST. izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor

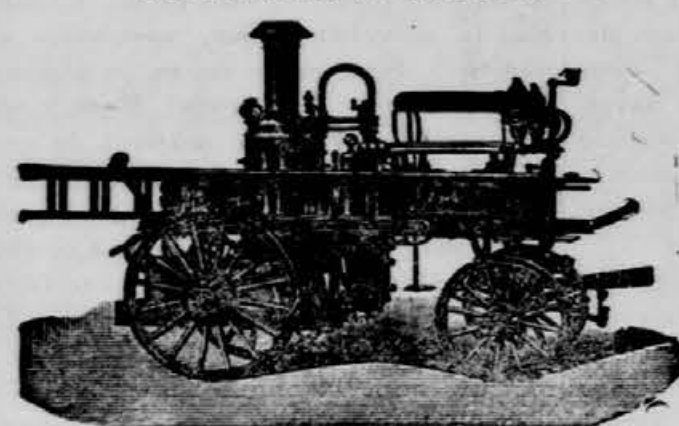
tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi R. A. SMEKAL-A Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Spšostovanjem

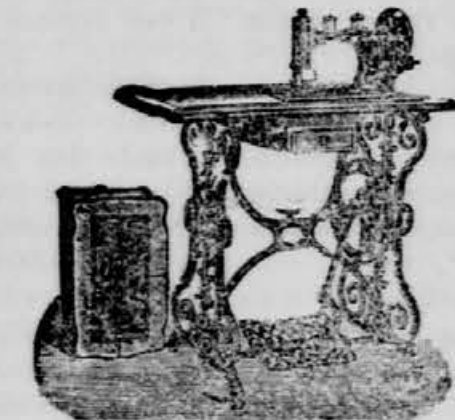
Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron. „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Zaloga šivalnih strojev

za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.

5 letno jamstvo.

Velik izbor vseh pripadkov spadajo-ših k šivalnim strojem.

Pošiljatve na deželo po povzetju.

Mehanična delavnica za popravljanje strojev vseh vrst.

RUDOLF RÖTL Trst, Trg Piazza S. Catterina št. 2.

Velika zaloga koles

od 60 K naprej

novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.

Prodaja in menjava po ugodnih cenah.

Bogat izbor pripadkov in pneu-matik.

Sprejemajo se vse poprave ka-kor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA.

Brez olja in masti! Ne napravi samo vsako lice nežno in pomlajeno, nego tudi belo in brez peg. Solneče pege odpravi vsak z uporabo iste. Cena 3 lonč. gl. 1-50; antiseptično denar 2 gl. s pošto, vred.

ANTIRHEUNIN-MAZILLO

proti trganju in zbadanju v ro-kah. Cena 1 lončič 1 gl., 50 nvč. 2 lončiča 2 gl., 4 lončiči gl. 3-20 s poštno vred ako se denar naprej pošlje.

ŽIVOTNI BALZAM „SALVATOR“

On čisti kri, ker je najboljšo domače zdravilo za notranje in vnanje bolezni, odstranjuje nečiste soku ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse druge bolezni ki so označene v navodilu pridelanemu vsakemu lončiču.

Prof. Dr. Concilije INJECTIO „SALVATOR“ Naročbe naj se pošiljajo na glavno skladišče v Varaždinu FR. RIEDLA (Hrvatsko) lekarna k „SALVATORJU“ VARAŽDIN (Hrvatsko)

Cena emetu 12 steklenič 2 gl. 50 novč., 24 steklenič 4 gl. 50 novč., — 48 steklenič 8 gl. s poštno ako se denar naprej pošlje lekarni

CAPSULE VEGETABILE za tajne bolezni

NAJBOLJŠE DOMAČE ZDRAVILO.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

Čokolado in kakao

iz tovarne

Jos. Küfferle & Co. na Dunaju priporoča

Jakob Gambić

v Trstu

ulica Giulia št. 7.

Prave kranjske klobase

velike po 18 kr. ena, šunke s kožo ali brez kože po 90 kr. kilo, prešičje s ave brez kosti po 40 kr. klg., slanina in lubo meso po 70 kr. klg., salame po 80 kr. klg. Vse to pošilja proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Pravi brinovec liter 1 gl. 20 kr.

Čudodelni mikroskop

kojega se je prodalo na čikagski razstavi nad 2 1/2 miliona, vzbudiva se sedaj pri meni za samih K 2-40 (predplačavi Kr. 2-60 franko) s povzetjem 10 st. več. Ugodnosti tega mikroskopa so, da se vidi predmet okoli 1000 krat povečan, tako, da se vidijo smeti velike kakor hrošči. Neobhodno potreben pri učenju rastlinstva in živinstva in doigo zaželjen domač aparat za preiskavanje jedil proti ponarejanju in mesa glede trihin. V vodi živeče živalice, koje se z očmi ne opazijo, vidi se jih živo plavati. Aparat ima tudi še posebno lečo, skozi koje zamorejo kratkovidni čitati najmanjše črke. Večji mikroskop, ki poveča 2500 z mnogimi lečami v krasi škatljici K 5.— Navodilo se dodá. Razpošilja J. SCHÜLLER, Dunaj, H. Kurzbaugasse št. 4.

Skladišče vina

ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah, Fine paštne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Delavnica za popravljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovska delavnica. Alojzij Schromeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Josip Bizjak

urarski mojster v Trstu, ulica Stadion 25. nazna-nja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popravljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljublja, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica

„Alla Corsia Giulia“ Fran Benčić v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavlja vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu-in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se do-gotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Operater kurjih očes,

(Kalistv van specijalist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

„Durator.“

Podplati so zastojni, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3— tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škatljici z navo-dilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mi-rodilnicah, specijerskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoili, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Mi-chalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Remeljai v velikem izboru, bukove debal orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderia št. 10.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlaklo, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zastojuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škatlji.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov ST. FERNOLENDT

Zaloga:

Dunaj, VI Schulerstrasse št. 21

Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštnem povzetju.

Nadaljne specijalitete: pisalna in kopirna črnila, nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilno zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KAŠTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizovana in stavljena pod stalno kontrole-zaveda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-sterstvo radi pregotega kviranja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vesti-jo dati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijski zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki po čisti in imajo vso potrebno vsebino, ki jo mora-je imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kaštelov pri Splitu	34
Fino vino iz Visa	34
Vino Opollo	38
Belo vino iz Visa	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Zanesljive osebe

se iščejo za razprodajo patentovanih novostij in iz-delkov, ki so vsaki redni hiši potrebne.

Konkurence izključene.

Visoka provizija odnosno stalna plača od 120 do 150 K na mesec zagotovljena. Zastop se lahko ima tudi kot postransko opravilo.

Ponudbe na tvrdko:

KLIMEŠ & Co, Praga 1134/II.